

<http://www.sivilsayfalar.org/2019/05/23/kadikoy-kooperatifi-alternatif-tuketim-pratiklerine-alan-aciyor/>

Kadıköy Kooperatifi Alternatif Tüketim Pratiklerine Alan Açıyor

Kadıköy bölgesinde tüketim faaliyetlerini dönüştürmek amacıyla 2014 yılında yola çıkan ve 2016 yılında yasal olarak bir kooperatif haline gelen Kadıköy Kooperatifi, yeni nesil kooperatifçilik anlayışıyla yola devam ediyor. Kooperatif gönüllüleri sık sorulan soruları cevapladı.

Yeni Nesil Kooperatifçilik'ten ne anlamalıyız?

Yeni Nesil Kooperatifçilik, geleneksel kooperatifçilik anlayışına alternatif geliştirmek ve farklı ilkeleri öne çıkarmak demek. Bu ilkeler doğrultusunda toplumsal ilişkileri de dönüştürmek demek. Küçük üreticiyle aracısız çalışmak, Üretim ve Tüketim Üzerinde Karşılıklı İnisiyatif Geliştirmek, Kolektif Çalışma ve Paylaşım, Ekolojik Toplumsal İlişkiler, Toplumsal Dayanışma gibi ilkeler bizim için ön planda.

Kooperatifçiliğe neden ihtiyacımız var?

Köklü ve sistemsel sorunlara karşı ayakta kalabilmek, insanların bir araya gelerek karşılıklı yardımlaşması ve dayanışmasıyla mümkün olabilir. Örneğin, endüstriyel gıda sistemi, tarladan sofraya, alışveriş marketlerinden buzdolabına kadar bir bütün olarak tasarlanmış, yeme-içme alışkanlıklarımızdan mekansal kullanımımıza kadar gündelik hayatımızın bütün evrelerinde var olan bir sistemdir. Tek tek kişiler olarak, tüketiciler olarak “sağlıklı” gıda satın almak ne bugün kendi sorunumuzu ne de gelecekte çocuklarımızın sorunlarını çözebilir. Şirketler, bu sorunların kaynağı olarak karışımızda duruyor. Hükümetler ise şirketlerin egemenliğini destekleyecek politikalar üretiyor. Bu açıdan şirketlerden ve devletten bağımsız, ortak sorunlar ve kolektif çözümler temelinde, biz bize örgütlenmek dışında başka bir imkânımız kalmıyor. Bu anlamda Kooperatif, üyelerinin ihtiyaçlarına çözüm bulacak somut bir dayanışma ağıdır. Kooperatifin asli faaliyeti, bu dayanışmanın geliştirilmesi, “kooperasyon” yöntemine dayanarak bu ağı güçlendirilmesidir. Böylece kooperatif; kooperatif üyelerinin sosyal ve iktisadi açıdan yaşam pratiklerinin güçlendirilmesi, yalnızlık hissinin giderilmesi, yaşanan sorunların toplumsal boyutunun ön plana çıkarılarak kolektif çözüm arayışlarının güçlenmesini de amaçlanmaktadır.

Üreticiyi nasıl seçiyorsunuz?

Ekolojik tarımı, yerli üretimi savunan Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu (Çiftçi-SEN) ve bizim gibi bir kooperatif olup da bizden beş yıl fazla deneyimi olan Boğaziçi Üniversitesi Mensupları Tüketim Kooperatifi (BÜKOOP) referanslı üreticilerle çalışmaya dikkat ediyoruz. BÜKOOP’un üretici havuzundan faydalanmaktayız. Ancak, ister referanslı olsun ister olmasın bizimle iletişime geçen her üreticiye “Ürün ve Üretici Bilgi Formu” gönderiyoruz. Referansı olmayan üreticiler için çiftçilerden yardım istiyoruz. Böylece kolektif bir üretici seçim süreci oluyor.

Ürünler için karşılıklı güven birinci öncelik. Ancak, elbette, yeterli değil. Üreticileri ziyaret edip ürünleri gözleme şansımız oluyor. Aynı zamanda da beraber çalıştığımız, danıştığımız çiftçilere yeni

ürünler için de danışıyoruz. Çiftçilerin bilgi, birikim, deneyiminden faydalıyoruz, kendimiz de gözlemliyoruz.

Ürünlerde aranan kriterler nelerdir?

Yerli tohumun kullanılması, üretim sürecinde kimyasal girdi kullanılmaması, üreticilerin küçük ve örgütlü olması, şirket tarımının benimsenmemiş olması ve kadın ve çocuk emeğinin sömürülmemesi aradığımız kriterlerdir.

Üretim sürecini nasıl takip ediyorsunuz?

Üretici ziyaretlerine başladık. Şimdiye kadar 5 üreticimizi ziyaret ettik. Ayda bir üretici ziyareti programımız var.

Kooperatife herkes ortak olabiliyor

mu?

Ortak olmanın önünde bir engel bulunmuyor. Ancak elbette ortak olmanın bir takım yükümlülükleri var. Toplantıları düzenli takip etmek, kooperatifte nöbet tutmak, sorumluluk almak, ortaklığın en temel prensibi. Kooperatif, beraber karar alınan ve beraber uygulanan yer. Ek olarak, kooperatif ilkelerinin benimsenmesi de gerekir tabi.

Nasıl kazanç sağlıyorsunuz?

Kooperatifimizde kişisel kazanç durumu söz konusu değil. Kooperatif dükkanında satış yapıyoruz. Buradan elde edilen gelir üretici ödemeleri, vergiler, dükkan masrafları olarak dağıtılıyor. Geriye bizim “toplumsal fayda” dediğimiz çok küçük bir pay kalıyor. Bununla bir dayanışma fonu oluşturmak amaçlanıyor. Kimse kendisi için para almıyor. Para kazancı söz konusu değil yani.

Peki kooperatif işleyişinde kâr payı ve ürün kârı nasıl oluyor?

Kooperatifte kâr payı yıl sonunda elde edilen fazlanın ortaklara dağıtılması şeklinde oluyor. Kadıköy Kooperatifi genel kurulunda ortaklara kâr payı dağıtmamayı ve elde edilecek fazlayı toplumsal dayanışmaya aktarmayı uygun buldu. Peki ürün neden üreticiden gelen bedele satılmıyor? Çünkü kooperatifin kendi masraflarını karşılamasının yanı sıra kooperatif çalışmalarının devam etmesi, amortisman masraflarının karşılanması ve toplumsal dayanışma için fon elde edilmesi üzerine % 18 olarak belirlenmiştir. Bu da kâr değildir.

Üç yıl kooperatif kurmak için mutlaka olması gereken bir süre mi?

Kooperatif kurmak için gerekli süre girişimin kendi dinamiklerine göre değişebilir. Öyle bir grup yan yana gelir ki on gün sonra kooperatif kurabilir. Ancak beraber çalışmak, beraber toplantılar yapmak, beraber ilkeler geliştirmek, bunlar önemli süreçler. Demokratik ve katılımcı mekanizmalar geliştirmek de. Bu nedenle 3 yıl fazla olabilir, ama bir süre beraber çalışmayı öğrenmekte fayda var.

Bu işleyişi topluma nasıl kazandıracaksınız?

Kadıköy Kooperatifi olarak Kadıköy ilçesini faaliyet alanı olarak belirledik ancak bizler gibi çalışan kooperatif girişimleri, kolektifler ile ortak çalışmalarımız devam ediyor. Bulunduğumuz bölgede kendimizi ifade edebilecek bütün imkanları kullanmaya özen gösteriyoruz: atölyeler, film gösterimleri, ilgili festivallere katılım vb. Tanışmaya, kendimizi anlatmaya, fikrimizi yaygınlaştırmaya hazırız.

Kooperatifin birlikte çalıştığı başka kurumlar var mı?

Kooperatife alacağımız gıda ürünleri için Çiftçi-SEN, Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ve BÜKOOP ile gıda dışı ürünler için de Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ile dayanışma çerçevesinde birlikte çalışıyor. Bunun dışında, farklı topluluk, kooperatif, sendika, meslek odası vb. örgütler ile alanımız ve çalışmalarımız çerçevesinde işbirliği yapmaya özen gösteriyoruz.